

Sygn. akt VI K 608/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 października 2018r.

Sąd Rejonowy Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu Wydział VI Karny w składzie:

Przewodniczący SSR Izabela Hantz – Nowak

Protokolant: prakt. sąd. Zuzanna Kasperska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań Wilda -----

po rozpoznaniu dnia 27.09.18r.

sprawy **M. Z.**, c. E. i R. zd. G., ur. (...) w K.

oskarżonej o to, że:

działając czynem ciągłym, w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w P. w okresie od 20.10.2016r. do 9.12.2016r. w celu udaremnienia wykonania orzeczenia z dnia 15 czerwca 2016r. Sądu Okręgowego w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy GNC 690/16, w którym wydano nakaz zapłaty opatrzony klauzulą wykonalności poprzez wykonanie dwóch przelewów na rachunek spółki (...) sp z oo zbyła majątek w postaci pieniędzy w łącznej kwocie 233.800 zł i w ten sposób udaremniała zaspokojenie wierzyciela tj. (...)

tj. o przestępstwo z art. 300 § 2 kk w zw. z art. 12 kk

I. Oskarżoną M. Z. uniewinnia od popełnienia zarzucanego jej przestępstwa opisanego wyżej z art. 300 § 2 kk w zw. z art. 12 kk.

II. Na podstawie art. 632 pkt 2 kpk koszty postępowania ponosi Skarb Państwa.

/-/ SSR I. Hantz – Nowak

UZASADNIENIE

Na podstawie umowy faktoringowej nr (...) z dnia 30 maja 2014r. (...) z siedzibą w W. wykupił wierzytelności dwóch kontrahentów spółki (...) sp. z o.o.: (...) sp. z o.o. oraz (...) sp. z o.o. Nakaz zapłaty odnośnie (...) sp. z o.o. na rzecz (...) został wydany w dniu 15 czerwca 2016r., sygn. akt XVI GNc 690/16 przez Sąd Okręgowy w Warszawie.

Celem wyegzekwowania wierzytelności od (...) sp. z o.o. zostało wszczęte przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Woli w Warszawie postępowanie egzekucyjne o sygn. akt Km 4539/16.

W toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego ustalono, iż spółka (...) posiada należności od spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. ul. (...), (...)-(...) P.. Prezesem zarządu oraz udziałowcem spółki (...) od stycznia 2015r. była **oskarżona M. Z.** Wierzytelności te zostały przez komornika zajęte pismem z dnia 12 października 2016r., doręczonym (...) sp. z o.o. w dniu 18 października 2016r., a przedmiotowa spółka w osobie oskarżonej poinformowała pismem z dnia 25 października 2016r., które do komornika sądowego wpłynęło w dniu 28 października 2016r., iż jej sytuacja majątkowa nie pozwala na uregulowanie zobowiązań względem (...) sp. z o.o.

W dniu 20 października 2016r. (...) sp. z o.o. przekazała na rachunek bankowy (...) sp. z o.o. prowadzony przez (...) (...) nr (...) kwotę 173 800,00 zł, która następnie tego samego dnia została przeksięgowana na rachunek słowackiej

spółki (...), zaś w dniu 9 grudnia 2016r. (...) sp. z o.o. przekazała na ten sam rachunek bankowy (...) sp. z o.o. kwotę 60 000,00 zł.

Oskarżona **M. Z.** jest 40 - letnią kobietą, posiada wykształcenie średnie, z zawodu jest technikiem biurowym, prowadzi własną działalność gospodarczą i uzyskuje z tego tytułu dochód miesięczny w wysokości 2000 zł. Oskarżona jest panną i nie ma nikogo na swoim utrzymaniu.

Oskarżona nie była dotychczas karana.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie następujących dowodów:

1. wyjaśnień oskarżonej k. 57-59, 69-70;

2. zeznań świadków:

- W. R. k. 9-10 w zw. z k. 104;

- B. K. k. 39-39v;

- J. J. k. 74-75 w zw. z k. 103v-104;

3. dokumentów:

- zawiadomienia z dnia 10.07.2017r. k. 2;

- zawiadomienia o zajęciu wierzytelności k. 14;

- wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego k. 17;

- zestawienia wierzytelności 19-20;

- odpisu z KRS k. 23-32;

- umowy zbycia udziałów wraz z załącznikami k. 42;

- nakazu zapłaty z dnia 15.06.2016r. k. 16;

- zapytania o karalność k. 95;

- zwrotnego potwierdzenia odbioru k. 93 akt Km 4539/16;

- pisma z dnia 25.10.2016r. k. 115 akt Km 4539/16;

- zestawienia operacji na rachunku bankowym k. 215-217 akt Km 4539/16;

Oskarżona **M. Z.** przesłuchana dwukrotnie w toku postępowania przygotowawczego, nie przyznała się do popełnienia zarzucanego jej przestępstwa i skorzystała z prawa do odmowy składania wyjaśnień, oświadczając jedynie podczas drugiego z przesłuchań, iż jej działanie było nieumyślne. Na rozprawę przed Sądem I instancji oskarżona nie stawiła się.

Zeznaniom świadka **W. R.** Sąd I instancji dał wiarę w całości, albowiem były one spójne, logiczne i znajdowały swoje odzwierciedlenie zarówno w dokumentach bankowych, jak i aktach postępowania komorniczego Km 4539/16. Istotnym było wskazanie przez tego świadka fakt odebrania przez spółkę (...) zawiadomienia o zajęciu wierzytelności w dniu 18 października 2016r.

Sąd Rejonowy wprawdzie nie znalazł podstaw do zakwestionowania relacji procesowych świadka **B. K.**, to zeznania te co do zasady nie zawierały żadnych istotnych informacji dotyczących zarzucanego oskarżonej przestępstwa. Istotne było jedynie wskazanie na zbycie przez świadka w dniu 19 stycznia 2015r. wszystkich jej udziałów na rzecz M. Z..

Analogicznie zeznania świadka **J. J.** nie zawierały żadnych istotnych informacji dla rekonstrukcji stanu faktycznego w przedmiotowej sprawie – w okresie objętym postawionym oskarżonej zarzutem nie pracowała już ona w spółce (...) i nie miała żadnej wiedzy odnośnie dokonanych w dniach 20 października oraz 9 grudnia 2016r. przelewów.

Podstawą wyrokowania Sąd uczynił także pozostały materiał dowodowy zebrany w sprawie w postaci dokumentów, ujawnionych na rozprawie w trybie art. 393 i 394 k.p.k., wskazanych w protokole rozprawy głównej. Są to w przeważającej części dokumenty procesowe, urzędowego pochodzenia, sporządzone przez kompetentne osoby zgodnie z zakresem ich kwalifikacji i uprawnień, a w związku z tym wiarygodność i autentyczność tych dokumentów nie budziła wątpliwości stron i również Sąd nie znalazł żadnych podstaw do ich podważania.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Oskarżonej M. Z. postawiono zarzut popełnienia przestępstwa z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Sąd I instancji mając na względzie całość zgromadzonego materiału dowodowego uznał, iż oskarżona zarzucanego jej czynu nie popełniła.

Zgodnie ze wskazanym powyżej przepisem, kto, w celu udaremnienia wykonania orzeczenia sądu lub innego organu państwowego, udaremnia lub uszczupla zaspokojenie swojego wierzyciela przez to, że usuwa, ukrywa, zbywa, darowuje, niszczy, rzeczywiście lub pozornie obciąża albo uszkadza składniki swojego majątku zajęte lub zagrożone zajęciem, bądź usuwa znaki zajęcia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Mając na względzie treść ww. regulacji art. 300 § 2 k.k. Sąd doszedł do wniosku, iż w istniejącej w realiach przedmiotowej sprawy konfiguracji sprowadzającej się do tego, że oskarżona nie była bezpośrednio dłużnikiem pokrzywdzonego (...), a jedynie wierzytelność przysługująca od niej dłużnikowi (...), czyli (...) sp. z o.o., została zajęta w toku postępowania egzekucyjnego, nie pozwala na zaliczenie jej do kręgu podmiotów ponoszących odpowiedzialność z art. 300 § 2 k.k. Wskazany bowiem przepis *expressis verbis* wymaga, aby udaremnienie lub uszczuplenie dotyczyło zaspokojenia swojego, czyli dłużnika, wierzyciela. Tymczasem oskarżona nie pozostawała w żadnym stosunku zobowiązaniowym z pokrzywdzonym (...) i tym samym dokonując w dniach 20 października oraz 9 grudnia 2016r. dwóch przelewów na rzecz (...) sp. z o.o., nie udaremniała ona zaspokojenia swojego wierzyciela, co więcej to właśnie na jego (wierzyciela) rachunek bankowy zostały przekazane środki pieniężne. Odmienna byłaby sytuacja, gdyby to spółka (...) takowego przelewu zajętych wierzytelności dokonała – wówczas doszłoby do udaremnienia zaspokojenia jej wierzyciela, czyli (...) Rozszerzenie odpowiedzialności karnej z art. 300 § 2 k.k. na dłużnika dłużnika byłoby, zdaniem Sądu Rejonowego, niedopuszczalne i otworzyły furtkę dla nieograniczonego łańcucha kolejnych dłużników dalszych i ich następnym dłużników. Z tego względu Sąd stoi na stanowisku, że zastosowanie odpowiedzialności z art. 300 § 2 k.k. możliwe jest tylko w razie spełnienia znamienia „udaremnienia zaspokojenia swojego wierzyciela”, a nie „udaremnienia zaspokojenia wierzyciela swojego wierzyciela”.

Niezależnie od powyższego zasadnicze wątpliwości Sądu Rejonowego budzi także kwestia spełnienia przez oskarżoną M. Z. znamienia „kto”, czyli dłużnika. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż czyn z art. 300 § 2 k.k. ma charakter indywidualny i jego sprawcą może być tylko dłużnik. Jak wskazuje A. M. (tenże, Dłużnik, s. 96), samo pojęcie dłużnika nie jest jednoznaczne i kryją się pod nim następujące podmioty: dłużnik właściwy, współdłużnik lub gwarant, czyli osoba współodpowiedzialna, jak również osoby, o których mowa w art. 308 k.k., tj. np. osoby faktycznie zastępujące dłużnika, zajmujące się sprawami majątkowymi.

Określając ekstensję terminu "dłużnik" (podobnie terminu "wierzyciel"), należy się odwołać do przepisów prawa cywilnego, w szczególności prawa o zobowiązaniach. Pojęcie dłużnika oznacza podmiot zobowiązany do spełnienia określonego świadczenia na mocy stosunku cywilnoprawnego, którego drugą stroną jest wierzyciel (art. 353 § 1 k.c.).

Odnosi się zarówno do odpowiedzialności osobistej (całym majątkiem), jak i rzeczowej (ograniczonej do określonego przedmiotu majątkowego), a także do poręczyciela, który jest dłużnikiem z własnego zobowiązania i odpowiada jako współdłużnik solidarny. Zobowiązanie polega na tym, że wierzyciel może żądać od dłużnika świadczenia, a dłużnik powinien świadczenie to spełnić (art. 353 § 1 k.c.). Treścią zobowiązania są określone prawa i obowiązki podmiotów w nim uczestniczących. Mówiąc najogólniej, dłużnik to strona zobowiązana w stosunku prawnym zobowiązaniowym do spełnienia określonego świadczenia, natomiast wierzyciel to strona mogąca żądać tego świadczenia. Ciążący na dłużniku dług jest korelatem wierzytelności (zob. szerzej S. Grzybowski (w:) System Prawa Cywilnego..., t. 3, cz. 1, red. Z. Radwański, Ossolineum 1981, s. 41 i n.). W takim też duchu wydany został wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia 2000 r. V KKN 192/99, zgodnie z którym ustawodawca w przepisie art. 300 § 2 k.k., przez użycie słów "swojego wierzyciela" i "składniki swego majątku", ograniczył podmiotowo odpowiedzialność tylko do dłużnika oraz podmiotów wskazanych w art. 308 k.k.

Mając na względzie poczynione uwagi teoretyczne brak jest podstaw, ażeby oskarżona, jako prezes zarządu spółki X., która nie pozostawała w żadnym stosunku zobowiązaniowym z pokrzywdzonym, czyli (...), a była jedynie dłużnikiem wierzyciela pokrzywdzonego, tj. (...) sp. z o.o., spełniała kryterium pojęcia „dłużnika” w rozumieniu art. 300 § 2 k.k. Oskarżona nie była także ani współdłużnikiem, ani też gwarantem, czy poręczycielem w stosunkach (...) (...). A zatem jako, kolokwialnie rzecz ujmując, kolejne ogniwo w łańcuchu podmiotów wyłączonych w postępowanie egzekucyjne na skutek zajęcia wierzytelności, nie mogła ona się dopuścić czynu z art. 300 § 2 k.k.

Zwrócić należy także uwagę na posługiwanie się na gruncie procedury cywilnej, w przypadku egzekucji z innych wierzytelności w drodze ich własnie zajęcia, określeniem „dłużnika wierzytelności” (tak chociażby art. 896 k.p.c.), a nie „dłużnika”, co potwierdza specyficzny układ osobowy, jaki powstaje w przypadku zajęcia wierzytelności przysługującej dłużnikowi od innego podmiotu.

Z tych względów Sąd doszedł do przekonania, że oskarżona nie wyczerpała znamion zarzucanego jej czynu, również przez pryzmat art. 308 kk. Stąd nie jest możliwe uznanie jej winy i wymierzenie kary.

Sąd I instancji na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. wobec uniewinnienia oskarżonej kosztami procesu obciążył Skarb Państwa.

/-/ SSR Izabela Hantz - Nowak